

รัฐพล สมลิบ 2556: การปรับปรุงประสิทธิภาพของศูนย์รวบรวมและกระจายส้มโอในจังหวัดนครปฐม
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิศวกรรมเกษตร) สาขาวิศวกรรมเกษตร ภาควิชาวิศวกรรมเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สมยศ เชิญอักษร, Ph.D. 124 หน้า

จังหวัดนครปฐมถือได้ว่าเป็นแหล่งเพาะปลูกส้มโอที่สำคัญจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันตก ซึ่งถ้ามีการศึกษาเกี่ยวกับศูนย์รวบรวมและกระจายส้มโอนั้น อาจช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการขนส่งส้มโอของผู้ประกอบการค้าส้มโอแต่ละรายลงได้ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของการรวบรวมและกระจายส้มโอจังหวัดนครปฐม และเสนอแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพของศูนย์รวบรวม และการกระจายส้มโอในจังหวัดนครปฐมของผู้ประกอบการค้าส้มโอภายในประเทศ และผู้ประกอบการค้าส้มโอเพื่อการส่งออก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้าส้มโอ พบว่า รูปแบบของการรวบรวมและกระจายส้มโอของผู้ประกอบการค้าส้มโอภายในประเทศจะทำการรับส้มโอจากจังหวัดนครปฐม และจังหวัดอื่น ๆ มาจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งพันธุ์ส้มโอที่จำหน่ายประกอบไปด้วยพันธุ์ทองดี ขาวน้ำผึ้ง ขาวแป้น และขาวใหญ่ และในส่วนของผู้ประกอบการค้าส้มโอเพื่อการส่งออกจะรับส้มโอจากจังหวัดนครปฐมมาทำการเคลือบผิว และบรรจุลงกล่อง จากนั้นทำการขนส่งส้มโอไปยังท่าเรือแหลมฉบัง เพื่อส่งไปยังผู้บริโภค ซึ่งพันธุ์ส้มโอที่ส่งออกไปยังต่างประเทศจะประกอบไปด้วยพันธุ์ทองดี และขาวน้ำผึ้ง

จากการใช้ Gravity Location Model เป็นแบบจำลองเพื่อหาตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมของผู้ประกอบการค้าส้มโอภายในประเทศและผู้ประกอบการค้าส้มโอเพื่อการส่งออก พบว่า เมื่อตั้งศูนย์รวบรวมและกระจายส้มโอที่บริเวณ ต.ทรงคนอง อ.สามพราน จ.นครปฐม ต้นทุนค่าขนส่งส้มโอลดลงจากเดิม 1,364.24 บาท/เดือน คิดเป็น 6.21 เปอร์เซ็นต์ หรือ ลดลง 9,044.13 บาท/ปี คิดเป็น 1.81 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากต้นทุนค่าขนส่งมีความแตกต่างกันน้อยมาก จึงแสดงให้เห็นว่าตำแหน่งผู้ประกอบการค้าส้มโอเดิมนั้นยังเป็นตำแหน่งที่เหมาะสมอยู่ และไม่มีมีความจำเป็นต้องย้ายไปยังศูนย์รวบรวมและกระจายส้มโอในตำแหน่งที่เหมาะสม

จากการใช้ Hub and Spoke Model เป็นแบบจำลองเพื่อหาจำนวนและแหล่งที่เหมาะสมที่จะเป็นจุดรวบรวมและกระจายสินค้าของผู้ประกอบการค้าส้มโอภายในประเทศ พบว่า กรณีมีจุดรวบรวมส้มโอจำนวน 6 จุด ต้นทุนค่าขนส่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 4,618.04 บาท/เดือน คิดเป็น 21.02 เปอร์เซ็นต์ และในส่วนของผู้ประกอบการค้าส้มโอเพื่อการส่งออก พบว่า กรณีมีจุดรวบรวมส้มโอจำนวน 2 จุด และจุดกระจายส้มโอจำนวน 1 จุด ต้นทุนค่าขนส่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 33,523.91 บาท/ปี คิดเป็น 6.72 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากต้นทุนค่าขนส่งกรณีมีจุดรวบรวมและกระจายส้มโอจะสูงกว่ากรณีไม่มีจุดรวบรวมและกระจายส้มโอ จึงแสดงให้เห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องตั้งจุดรวบรวมและกระจายส้มโอในตำแหน่งต่าง ๆ ที่กำหนดไว้จากแบบจำลอง

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก